

Till kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för år 2018

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och, genom utsedda lekmannarevisorer, den verksamhet som bedrivits i kommunens bolag.

Styrelse och nämnder har ansvar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktningen och omfattning som möjliggjorts utifrån revisionens budgetförutsättningar.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Lessebo kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas system för intern kontroll endast delvis har varit tillräcklig. Kommunstyrelsen och nämnderna måste stärka uppföljning och rapportering av den interna kontrollen.

Vi bedömer att kommunen delvis uppnår de finansiella målangivelsen som har satts upp för 2018. Av fyra finansiella mål bedöms två vara helt uppfyllda och två ej uppfyllda. Kostnaden för inlösen av pensionsskuld påverkar målpåfyllelsen negativt.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering av verksamhetsmålen att merparten av de mål som har mätts är uppfyllda alternativt delvis uppfyllda. Vi noterar dock att elva av de totalt trettio verksamhetsmålen inte har mätts under 2018. Av dessa elva mål utgörs fem stycken av mål som mäts vartannat år, och således mäts kommande år. Revisorerna vill åter igen trycka på vikten av att såväl

kommunfullmäktiges som nämndernas mål utformas på sätt att de är relevanta för ändamålsenligheten i verksamheten, att de är tydliga, mätbara och möjliga att följa upp. Vidare vill revisorerna påtala att kommunstyrelsen måste säkerställa att det finns system för uppföljning av kommunfullmäktiges mål.

Ansvarsfrihet

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ledamöterna i styrelse och nämnder ansvarsfrihet.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för år 2018 godkänns.

Vi återoppar följande för vår bedömning:

Vi har genomfört övergripande ansvarsgranskningar, som innebär dialoger med Kommunstyrelsen, Kultur-, fritids- och teknisk nämnd, Barn- och utbildningsnämnden, Plan- och miljönämnden samt Socialnämnden.

Följande rapporter har avlämnats under året:

- Granskning av kommunstyrelsens arbete med kompetensförsörjning
- Granskning av inköp/upphandling för kommunstyrelsens, kultur-, fritids- och tekniska nämndens styrning, ledning och uppföljning av inköpsprocessen
- Granskning av delårsrapport 2018
- Granskning av årsredovisning 2018

Ovanstående rapporter har överlämnats fortlöpande till nämnderna och styrelsen och för kännedom till kommunfullmäktige. Vi har också tagit del av resultatet av lekmanrevisorernas granskningsarbete.

Lessebo 2019-04-15

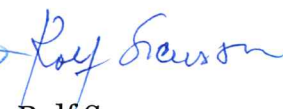

Örjan Davoust

Per-Anders Johansson

Per Erik Falk

Helén Johansson-Leek

Staffan Bergström

Rolf Svensson

Redogörelse för revisorernas verksamhet 2018

Inledning

Revisorerna är ett kommunaldemokratiskt kontrollinstrument och målet är att ge underlag i ansvarsprövningen. Med resultatet av årets granskningar som grund, prövar revisorerna om styrelse och nämnder har fullgjort sitt uppdrag. Vår bedömning i frågan om ansvarsfrihet lämnas årligen till fullmäktige inför dess prövning och beslut. Fullmäktiges beslut i ansvarsfrihetsfrågan ska motiveras, om det inte är uppenbart obehövt, d.v.s. när ingen anmärkning framställts från revisorerna eller fullmäktigeledamöterna.

Vårt arbete regleras i kommunallagen 12 kap. och God revisionsred i kommunal verksamhet. Med god revisionsred menas processer, principer och tillvägagångssätt i granskning och bedömning. Den avser också vårt förhållningssätt i uppdraget och till dess förutsättningar.

Revisorernas granskningsuppdrag uttrycks i kommunallagen och här anges att vi årligen ska granska, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. På samma sätt ska vi, genom de av fullmäktige valda lekmannarevisorerna, även granska verksamheten i de kommunala bolagen. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskning av årsredovisning och delårsrapport

Granskning av delårsrapport 2018

I granskningen av kommunens delårsrapport lämnade revisorerna följande bedömningar.

- Den finansiella redovisningen har tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning, god redovisningsred och kommunala riktlinjer.
- Räkenskaperna ger i allt väsentligt en rättvisande bild av resultatet för perioden och ställningen per 2018-08-31, och utgör därmed ett vederhäftigt underlag för uttalad prognosbedömning av 2018 års resultat.
- Resultatet för de finansiella mål som fullmäktige har fastställt har följts upp och bedömdes vid delårsrapportens upprättande vara uppfyllda vid årsskiftet.

- Resultaten i delårsbokslutet för de verksamhetsmål som har följts upp visar att de delvis är förenliga med de mål för verksamheten som kommunfullmäktige har fastställt.
- Årets resultat efter balansavstämning prognosticeras till 16,7 mnkr, vilket innebär att balanskravet för år 2018 uppnås. Det finns således inget negativt balanskravsresultat att reglera.

Granskning av årsredovisning 2018

I granskningen av årsredovisningen gjordes följande bedömningar.

- Den finansiella redovisningen har i allt väsentligt tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning, god redovisningssed och kommunens centrala riktlinjer.
- Räkenskaperna och kommunens årsredovisning ger en rättvisande bild av 2018 års resultat och ställning per 2018-12-31.
- Mål för god ekonomisk hushållning har fastställts av kommunfullmäktige och följts upp av kommunstyrelsen.
- Kommunen uppnår delvis de finansiella målangivelsen som har satts upp för 2018. Av fyra finansiella mål bedöms två vara helt uppfyllda och två ej uppfyllda. Kostnaden för inlösen av pensionsskuld påverkar årets måluppfyllelse negativt.
- Det lagstadgade balanskravet har inte uppnåtts. Detta mot bakgrund av ovan angivna inlösen av pensionsskuld. Kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att besluta om synnerliga skäl och efter denna justering finns inget underskott att inarbeta.

Revisorernas bedömning av måluppfyllelse:

Revisorerna noterar att elva av trettio verksamhetsmål inte har mätts under 2018. Av dessa elva mål utgörs fem stycken av mål som mäts vartannat år, och således mäts kommande år. Om hänsyn enbart tas till de nitton verksamhetsmål som har mätts bedöms det finnas en relativt god måluppfyllelse. Elva av de nitton målen bedöms vara uppfyllda och tre bedöms vara delvis uppfyllda. Mot bakgrund av en stark och stabil ekonomisk ställning med goda resultatnivåer de senaste åren, lägre skuldsättningsgrad till följd av extra amorteringar samt ett positivt resultat om inlösen av pensionsskulden exkluderas gör vi bedömningen att kommunen, trots att de inte uppnår samtliga finansiella mål, har en god ekonomisk hushållning.

Revisorerna har tidigare år framfört att ett flertal mål inte mätts och att måluppfyllelsen i sin helhet därmed inte kan bedömas. Vi konstaterar ovan att situationen inte har förbättrats och vill återigen poängtera vikten av att verksamhetsmålen mäts för att på så sätt kunna göra en relevant bedömning av god ekonomisk hushållning och ändamålsenlig verksamhet. Vi uppmanar

kommunstyrelsen, som en del av sin styrning och uppsiktsplikt, att tillse att det finns ett fungerande uppföljningssystem av fullmäktiges mål.

Lekmannarevisorernas granskning

I lekmannarevisorernas uppdrag ingår att pröva om verksamheten i kommunens hel- och delägda bolag har bedrivit en ändamålsenlig verksamhet, om den skötts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen i bolagen varit tillfredsställande.

I sin granskning har lekmannarevisorerna tagit del av styrande dokument såsom ägaranvisningar, bolagsordningar, arbetsordningar samt övriga instruktioner. Revisorerna har även under året tagit del av styrelseprotokoll samt fört en löpande dialog med bolagens företrädare. Vidare har revisorerna fått rapportering från bolagens auktoriserade revisor.

Lekmannarevisorerna i Fastighetsbolaget Kosta Köpmanshus AB har i särskild skrivelse till styrelsen noterat avsaknad av gällande aktieägaravtal, verksamhetsplan, budget och internkontrollplan. Därtill noteras att bolaget inte haft några protokollförda styrelsemöten under året.

Fördjupade granskningsprojekt

Granskning av kommunstyrelsens arbete med kompetensförsörjning

Den sammanfattande bedömningen var att kommunstyrelsen/personalutskottet kan utveckla och tydliggöra sitt arbete med kompetensförsörjning. Enligt 6 kap. 1 § i kommunallagen ska kommunstyrelsen ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet, vilket inkluderar att följa arbetet med kompetensförsörjningen som har stor påverkan på kommunens möjligheter att uppnå fastställda målsättningar. Det framgår även i reglementet att kommunstyrelsen ska leda och samordna personalpolitiken.

Personalutskottet ska enligt reglementet bl.a. forma och ange riktlinjer för kommunens personalpolitik samt kontrollera, följa upp och utvärdera denna. I granskningen har man inte kunnat verifiera några fastställda riktlinjer och då inte personalutskottets möten är protokollförda kan revisionen inte se hur de uppfyller sitt ansvar enligt reglementet.

Granskningens bedömning var att ansvars- och arbetsfördelningen är tydlig vad gäller kompetensförsörjningsprocessen. Dock efterlevs inte fastställda reglementen fullt ut. Bedömningen blev att kommunen bör arbeta med kompetensförsörjningsprocessen på ett mer sammanhållet sätt.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderades följande:

- Fastställ riktlinjer för kommunens personalpolitik och säkerställ att personalutskottet arbetar utifrån fastställt reglemente.
- Tydliggör och dokumentera de strategier som fastställts för målområdet "Lessebo som attraktiv arbetsgivare".
- Ta fram en processbeskrivning som beskriver hur kommunen ska arbeta genom hela kompetensförsörjningsprocessen.
- Säkerställ att det finns riktlinjer och stöddokument för hela kompetensförsörjningsprocessen och att de är tillgängliga och kända i hela organisationen. Det bör framgå när olika stöddokument är beslutade och vilken funktion som tagit beslutet.
- Kommunstyrelsen bör formalisera dialogen med personalavdelningen kring kompetensförsörjningsarbetet.
- Samverkan/samordning mellan förvaltningarna avseende kommungemensamma kompetensförsörjningsfrågor bör stärkas och formaliseras.
- Utveckla analysarbetet avseende kommunens kompetensbehov, både på kommunövergripande nivå och på förvaltningsnivå. Analysen kan med fördel innehålla både en kortsiktig och en långsiktig analys med möjlighet att brytas ned på olika yrkesgrupper.
- Ta fram nyckeltal för att löpande kunna följa personalomsättningen.
- Personalutskottets sammanträden bör protokollföras så att det går att följa hur utskottet arbetar med det som fastställts i reglementet.
- Kommunen kan med fördel presentera åtgärdsförslag i årsredovisningen för att nå en högre måluppfyllelse för målområdet "Lessebo kommun som attraktiv arbetsgivare".

Granskning av inköp/upphandling för kommunstyrelsen och kultur-, fritids- och tekniska nämnden

Syftet med granskningen var att bedöma kommunstyrelsens, kultur-, fritids- och tekniska nämndens styrning, ledning och uppföljning av inköpsprocessen.

Den sammanfattande bedömningen var att kommunstyrelsens och kultur-, fritids- och tekniska nämndens styrning, ledning och uppföljning av inköpsprocessen behöver stärkas. Granskningen såg positivt på att det pågår ett arbete med att införa ett nytt inköpsystem och att utbildning planeras för medarbetare som har rätt att genomföra inköp.

För att uppnå en ändamålsenlig styrning, ledning och uppföljning av inköps- och upphandlingsprocessen gavs följande rekommendationer till fortsatt arbete:

- Säkerställ att kommunens fastställda upphandlingspolicy med tillhörande riktlinje överensstämmer med gällande lagstiftning.
- Fastställ hur uppföljning och återrapportering av fastställd upphandlingspolicy ska ske.
- Tydliggör hur dokumentation ska ske för upphandlingar, både över och under direktupphandlingsgränsen. Säkerställ att diarieföring och förvaring av upphandlingsdokument sker enligt fastställt regelverk.
- Internkontrollarbetet bör inkludera kontrollmoment som avser inköp och upphandling för berörda nämnder.
- Upprätta en gemensam avtalsdatabas där samtliga avtal registreras och som är tillgänglig för samtliga medarbetare.

Granskning av intern kontroll

Under 2017 genomfördes en granskning av den interna kontrollen vars sammantagna bedömning var att Lessebo kommun inte haft tillräckligt tillfredsställande uppföljning och rapportering av den interna kontrollen. Granskningen visade att det förelåg ett behov av att utveckla systematiken i arbetet med intern kontroll. Kommunstyrelsen själva konstaterade att uppföljningen av den interna kontrollen inte följde kommunens anvisningar och behövdes förstärkas.

Revisorerna noterar att kommunens nämnder i varierande omfattning har antagit interna kontrollplaner och riskanalyser för 2018. Mot bakgrund av de iakttagelser som gjordes i 2017 års granskning av den interna kontrollen görs därför bedömningen att det kvarstår klara förbättringsmöjligheter vad gäller arbetet med riskanalyser och den interna kontrollen. Förbättringsmöjligheterna utgörs inte minst av behovet av att skapa en enhetlig struktur för dokumentation och redovisning av arbetet med riskanalyser och intern kontroll.

Risk för brister i redovisningsrelaterade kontroller

Under augusti månad 2018 lämnade revisorerna en skrivelse till kommunstyrelsen där det efter en översiktlig genomgång framkom risk för brister relaterat till rutiner för attester, leverantörsfakturor samt utbetalningar. Revisorerna poängterade att kartläggningen gjorts på en övergripande nivå

Genomgången tydde på att det till viss del finns ändamålsenliga processer och rutiner, men att där också indikerats ett behov av att stärka kontrollrutiner. Revisorerna uppmärksammade kommunstyrelsen på nedanstående noteringar och rekommenderade styrelsen att vidta åtgärder för att klarlägga eventuellt behov av förstärkningar.

Förbättringsbehov noterades av systematiska och dokumenterade kontroller av registrerade attestanter, dokumenterade kontroller av nya leverantörer, förstärkta kontroller för personer med hög systembehörighet samt en formaliserad kontroll av registrerade bankfullmakter som görs löpande. Därtill fanns indikationer på att

rutiner för utbetalning av ekonomiskt bistånd behöver förstärkas samt ett behov av att kartlägga och förstärka kontroller i samarbetet med den gemensamma nämnden för lönesamverkan (HUL).

Under kommunstyrelsens sammanträde i september 2018 beslutades att uppdra till kommunchefen att lämna förslag på åtgärder på ovan noterade förbättringsbehov.

Revisorerna noterar att uppdraget rapporterats till kommunstyrelsen i mars 2019. I samband härmed kallade revisorerna kommunstyrelsens arbetsutskott till ett sammanträde för att få klarhet i vad fördröjningen mellan revisorernas skrivelse och styrelsens åtgärder beror på. Kommunstyrelsens arbetsutskott delade revisorernas uppfattning om allvaret i nämnda brister och har med anledning av detta behandlat nya rutiner i kommunstyrelsen. Åtgärder kommer att vidtas och kontroller införs i interna kontrollplanen.

Förstudie om risken för jäv och beroende inom samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden.

Kommunfullmäktige beslutade den 18 juni 2018 att det från och med mandatperioden 2019-2022 skulle finnas en samhällsbyggnadsnämnd och en myndighetsnämnd. I samband med den nya mandatperioden skulle tidigare plan- och miljönämnden samt kultur-, fritids och tekniska nämnden därmed ersättas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen är en sammanslagning av tidigare plan- och miljöförvaltningen samt tekniska förvaltningen. Förvaltningen lyder under samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden. Syftet med förstudien var att kartlägga organisationen inom samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden med fokus på om det föreligger risker för jäv och beroendeställning.

Mot bakgrund av att beslut för tillsynsfrågor är uppdelade mellan samhällsbyggnadsnämnden och myndighetsnämnden i enlighet med kommunallagen 6 kap. 7 § såg revisionen ingen risk för jävsproblematik på *politisk nivå*.

Däremot bedömde revisionen att det finns en risk för att delikatessjäv kan uppstå på *förvaltningsnivå*. Detta till följd av att enheter som har drift- respektive tillsynsansvar organisatoriskt utgör en del av samhällsbyggnadsnämnden. Således hanterar tjänstepersoner inom dessa enheter ärenden som inom förvaltningen kan ha motstridiga intressen.

Det faktum att förvaltningschefen dels har ett övergripande budgetansvar men även en lönesättande roll inom organisationen bidrar enligt vår bedömning till risk för delikatessjäv. Att det finns en enhetschef för respektive enhet utgör enligt revisionens mening inte tillräcklig grund för att hävda att det inte kan föreligga någon risk. Beroendeförhållandet skulle exempelvis kunna utgöras av det faktum att förvaltningschefen har en lönesättande roll gentemot samtliga enhetschefer.

Vid länsstyrelsens tillsynsvägledning av Hylte kommuns samhällsbyggnadskontor (med samma organisationsstruktur som Lessebo kommun) har det vid två tillfällen påtalats att: "Även om organisationen inte är olaglig så är den olämplig eftersom den på tjänstemannanivå inte skiljer på drift och tillsyn av verksamheter."

Hantering av allmänna handlingar

Revisorerna har noterat att justitieombudsmannen (JO) riktat kritik mot kommunen för att inte lämnat ut allmänna handlingar. Detta är en allvarlig kritik som indikerar på bristande kunskap om Tryckfrihetsförordningen. Revisorerna vill framhålla vikten av att ständigt hålla medarbetare uppdaterade om gällande regler för att skydda medborgarnas grundlagsrättigheter.

Avslutning

Revisorerna har på ett sedvanligt sätt granskat kommunstyrelsens och nämndernas protokoll. Vi har överlämnat våra revisionsrapporter till berörda nämnder och kommunstyrelsen med begäran om återredovisning av åtgärder. Samtliga revisionsrapporter har också delgivits kommunfullmäktiges presidium.

Vår granskning och vårt arbetssätt innebär att granskningen avslutas först sedan vidtagna och planerade åtgärder har redovisats. Överläggningar har under året skett med kommunfullmäktiges presidium. Vi har även träffat kommunstyrelsen och samtliga nämnder, med undantag av valnämnden, inom ramen för vår årliga granskning.

Vår granskning sker under offentlig insyn. Rapporter och övriga skrivelser hänförliga till vår granskning utgör därefter, efter vår slutbehandling, normalt offentliga handlingar. EY har biträtt oss i revisionsarbetet under år 2018 när det gäller nämnder och styrelser, samt biträtt lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen.

Lessebo den 15 april 2019

Örjan Davoust

Per-Anders Johansson

Per Erik Falk

Helén Johansson-Leek

Staffan Bergström

Rolf Svensson

